

Integrovaná stupnica vývoja

Počúvať, učiť sa a hovoriť

Hear now. And always

Integrovaná stupnica vývoja

Jazyk nám umožňuje rozumieť a vyjadrovať svoje myšlienky, myslenie a pocity.

V procese učenia jazyka vždy predchádza chápanie počutého jazyka, t.j. vnímanie jazyka, vývoju vyjadrovacieho jazyka. Malé dieťa sa otočí, keď ho matka zavolá, alebo na požiadanie zakýva na rozlúčku dlho predtým, ako povie svoje meno, alebo pá-pá. Rovnako dôležitý ako pochopenie a vyjadrovanie jazykom je vývoj pragmatických zručností, aby sa jazyk vhodne používal v rôznych sociálnych kontextoch a na rôzne účely.

Čas od narodenia do nástupu do školy je časom obrovského rozvoja v živote dieťaťa. Kým dieťa nastúpi do školy, vyrastie z úplne závislej bytosti na spôsobilého komunikátora a nezávislého mysliteľa a študenta.

Nasledujúce tabuľky sú integrovanou stupnicou, ktorá načrtáva typické štádia vývoja v oblastiach počúvania, vnímania a vyjadrovania sa jazykom, reči, poznávania a spoločenskej komunikácie. Boli vypracované z viacerých zdrojov:

- Cottage Acquisition Scales for Listening, Language and Speech
- Preschool Language Scale – 4 (PLS 4)
- The Bzoch-League Receptive-Expressive Emergent Language Scale Second Edition (REEL - 2)
- The Early Learning Accomplishment Profile Kit (E-LAP)
- The Learning Accomplishment Profile Revised Edition Kit (LAP-R)
- The Rosetti Infant-Toddler Language Scale
- St. Gabriel's Curriculum

Tieto štádiá vývoja platia pre dieťa so sluchovou poruchou. Takéto dieťa však musí byť od začiatku viac vystavené hovorenému slovu. Jazyk, reč, poznávanie a pragmatické zručnosti by sa mali vyvíjať zároveň prostredníctvom počúvania v systematickom programe, ktorý sleduje typické štádiá vývoja.

Dôležité je zapamätať si, že zručnosti uvedené na nasledujúcich stranách sú založené na priemere. Medzi prvým a posledným momentom, keď dieťa dosiahne rôzne míľniky, je pomerne široká škála. Vaše dieťa nemusí dosiahnuť míľnik v rámci daného času, čo však neznamená, že ho nedosiahne nikdy. Tieto stupne vývoja sú myslené len ako orientačné. Boli zahrnuté do programu tak, aby vyhovovali individuálnym potrebám konkrétneho dieťaťa.

Úplný odkaz a popis pozri v článku [Počúvať, učiť sa a hovoriť \(Z60407\)](#). Toto je zdroj sluchových návykov spoločnosti Cochlear.

0 až 3 mesiace

4 až 6 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Sluchové vnemy • Na zvuk reaguje úsmevom, otočením hlavy, utíšením, zne-pokojením • Reaguje na hlasné zvuky • Rozoznáva matkin alebo opatrovatelkin hlas 	<ul style="list-style-type: none"> • Strhne sa na náhle zvuky • Reaguje na tvár hovoriaceho • Reaguje na hovor stíchnutím alebo úsmevom • Známý hlas ho utíši 	<ul style="list-style-type: none"> • Plačom vyjadruje hlad a hnev • Pri vyjadrovaní radosti začína vydávať zvuky • Príležitostne reaguje na zvuky podobné hlasu vydávaním zvukov 	<ul style="list-style-type: none"> • Plače • Začína vydávať iné zvuky než plač, napr. hrkúta, klokoce 	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznáva si známych ľudí a situácie • Krátko sa zadíva na objekty alebo tváre • Predpokladá určité udalosti, napr. kŕmenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdá sa, že začína počúvať hovoriaceho • Nadväzuje krátky očný kontakt, ale do 3. mesiaca sa už pravidelne díva hovoriacemu priamo do tváre, lokalizuje hovoriaceho očami a začína sa pozeráť skôr na ústa než na celú tvár • Reaguje úsmevom alebo hrkútaním, najmä na matku alebo opatrovatelku

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Zvuky začínajú dostávať zmysel • Počúva zaujatejšie • Začína priradovať zvukom zmysel, napr. príležitostne reaguje na svoje meno • Reaguje na zmeny intonácie • Začína presne lokalizovať zdroj hlasu • Počúva svoj hlas 	<ul style="list-style-type: none"> • Často lokalizuje zdroj zvuku otočením hlavy alebo očí • Príležitostne reaguje na svoje meno • Rozlišuje medzi nahnevaným a priateľským tónom hlasu, napr. plačom reaguje na nahnevaný hlas • Zvyčajne prestane plakať, keď začuje hlas 	<ul style="list-style-type: none"> • Potreby a želania vyjadruje zvukmi • Na spev reaguje vydávaním zvukov • Sliní, hrkúta, jačí • Na reč reaguje vydávaním zvukov • Začína používať rôzne zvuky na vyjadrenie radosti a mrzutosti • Vydáva zvuky, keď je samo alebo s inými 	<ul style="list-style-type: none"> • Smeje sa • Sliní • Hrkúta • Jačí • Začína meniť trvanie, výšku a intenzitu hlasu (prozodické črty) • Používa samohlásku [a] napríklad v slove auto • Vydáva spoluhláskové zvuky – mrmle, vydáva nosové zvuky [m] • Hrá sa so zvukmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozerá na predmety a snaží sa ich dočiahnuť • Začína si uvedomovať príčinu a účinok, napr. pri hre na zajačika • Spoznáva známych ľudí • Vkladá si predmety do úst 	<ul style="list-style-type: none"> • Udržiava očný kontakt • Miluje hry ako kolo, kolo mlynské • Vydáva rôzne zvuky z rôznych dôvodov • Napodobňuje výrazy tváre • Preberá iniciatívu vo vydávaní zvukov a zapája do nej dospelých • Začína chápať striedanie zvukov, napríklad na prihováranie sa dospelého reaguje vydávaním zvukov

7 až 9 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Presne lokalizuje zdroj zvuku • Rozlišuje suprasegmentálne aspekty trvania, výšku a intenzitu tónov • Je schopné dlhšie sa sústrediť • K slovám priraduje významy • Rozlišuje obsah hlások a slabík 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdá sa, že rozoznáva mená členov rodiny v súvislej reči, aj keď menovanú osobu nevidí • Na slová ako hore, vysoký, ahoj atď. reaguje primeranými pohybmi • Teší sa z hudby alebo spevu • Zdá sa, že počúva rozhovor medzi inými • Pravidelne spozornie, keď začuje svoje meno • Zdá sa, že rozoznáva názvy niektorých bežných predmetov a lokalizuje ich pri pomenovaní • Pravidelnejšie prestane niečo robiť, ak mu povie „nie“ • Minútu je schopné sústrediť sa na prezeranie obrázkov alebo knižky s dospelým 	<ul style="list-style-type: none"> • Bľabotavo opakuje slabiky [pá-pá] • Začína reagovať na zvuk, keď ho niekto zavolá menom • Viac sa hrá, napr. robí koláčiky, hrá sa na schovávačku, paci, pacičky, a počas hry vydáva zvuky • Začína „spievať“ • Zvukmi víta známych dospelých • Krikom sa dožaduje pozornosti • Vhodne používa niektoré pohyby a jazyk, napr. pokrúti hlavou na „nie“ • Vydáva hlasné zvuky 	<ul style="list-style-type: none"> • Bľabotavo opakuje slabiky [pa-pa] [ba-ba] • Mľáská jazykom • Používa „monotónny“ hlas • Napodobňuje vzory intonácie • Najčastejšie používa hlboké samohlásky [o] (ho) [ä] (päta) [a] (mama) • Používa niektoré spoluhlásky [p, b, m, d] 	<ul style="list-style-type: none"> • Fyzicky napodobňuje konanie • Rozoznáva známe predmety • Prekladá si predmety z ruky do ruky • Jednu kocku drží v ruke a berie si ďalšiu • Usmieva sa na seba v zrkadle • Lúbi sa hrať na schovávačku • Podáva veci, ukazuje na ne prstom, ukazuje veci • Sťahuje krúžky z palice 	<ul style="list-style-type: none"> • Začína chápať, že komunikácia je dvojcestný proces • Ukazuje želanie komunikovať s ľuďmi • Ožíva v spoločnosti známych ľudí • Vykazuje očakávanie činností • Kýva, máva a tleska • Krikom sa dožaduje pozornosti • Žiada si veci dočahovaním a ukazovaním • Rado šantí • Pokračuje vývoj zručností striedania • Začína sa deliť o knižky prezeraním obrázkov s dospelým

10 až 12 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Priraduje zmysel viacerým slovám • Monitoruje vlastný hlas a hlasy iných • Lokalizuje hlas z diaľky • Rozlišuje hlas hovoriaceho od okolitých stimulov 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdá sa, že rado počúva nové slová • Všeobecne je schopné sústrediť sa na reč bez toho, aby ho rozptyľovali okolité zvuky • Príležitostne podá dospelému hračku alebo predmet na slovné požiadanie • Príležitostne poslúchne jednoduché príkazy, napr. <i>daj to dolu</i>. • Reaguje na hudbu pohybom tela alebo rúk v približnom tempe • Vykazuje pochopenie slovných žiadostí príslušnými pohybmi hlavy a tela • Pri dlhšej reči ukazuje zvýšenú pozornosť 	<ul style="list-style-type: none"> • Žvatlá 4 alebo viac slabikami – krátke, akoby vetné konštrukcie bez skutočných slov • Keď sa hrá samé, začína používať rôzne vzory reči s intonáciou dospelých • Iniciuje pohybovo - slovné hry ako kolo, kolo mlynské • Prihovára sa hračkám alebo predmetom, pričom používa dlhšie verbálne vzory • Často reaguje na pesničky alebo básničky vydávaním zvukov • Napodobňuje činnosti spojené so zvukom • Môže vysloviť prvé slová, napr. <i>ahoj, mama</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Napodobňuje zvuky a počet slabík, ktoré používajú ostatní • Používa suprasegmentálne znaky • Používa dlhšie reťazce opakovaných slabík • Systematicky strieda samohlásky a spoluhlásky [ba di ba di] • Používa väčšinou rázne a nazálne spoluhlásky [p, b, d, m] 	<ul style="list-style-type: none"> • Protestuje, keď sa mu zoberie hračka • Spája činnosť s predmetom, napr. lyžičku s miešaním, auto s vozením • Na smiech reaguje smiechom • Vyťahuje kolíky z dosky s otvormi • Spáruje dva rovnaké predmety • Pokúša sa stavať vežu z dvoch kociek 	<ul style="list-style-type: none"> • Začína chápať otázky a odpovede, napr. vhodne pokrúti hlavou pri „nie“ • Ďalej rozvíja chápanie interakcií • Rozumie pozdravom • Ďalej rozvíja zručnosti striedania • Na volanie matky reaguje vydávaním zvukov • Naznačuje želanie zmeniť činnosť • Na smiech reaguje smiechom • Začína usmerňovať ostatných strhaním a ťahaním • Protestuje vydávaním zvukov a pohybmi • Rado sa hrá a iniciuje hry

13 až 15 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Pozná viac slov • Spracúva jednoduchý jazyk • Sluchovo si pamätá jednu položku na konci slovného spojenia alebo vety • Rozlišuje medzi známymi slovnými spojeniami • Sleduje jednoduché usmernenia, ktoré pozná 	<ul style="list-style-type: none"> • Každý týždeň rozumie viac slov • Počas hry sleduje jednoduché usmernenia • Rozumie jednoduché otázky typu „kde“, napr. <i>Kde je tato?</i> • Rozoznáva a vykazuje chápanie mnohých predmetov ukázaním na ne • Rozumie viac známych slovných spojení • Začína rozoznávať názvy rôznych častí tela, napr. oči, ruky • Rado recituje básničky 	<ul style="list-style-type: none"> • Dôsledne používa 7 alebo viac slov • Na získanie želaného predmetu používa hlas a pohyby • Ďalej sa vyvíja žvatlanie s viacerými skutočnými slovami • Do žvatlania zahŕňa prestávky a intonáciu • Spontánne napodobňuje nové slová • Spieva 	<ul style="list-style-type: none"> • Napodobňuje striedanie hlások • Približne vyslovuje jednoduché slová • Vo vokálnej hre používa najmä samohlásky • Používa najmä rzné spoluhlásky [p, b, d] a nosové spoluhlásky [m, n] • Používa frikatívne spoluhlásky [h] • Používa polosamohlásky [w] 	<ul style="list-style-type: none"> • Záujem o predmet udrží dve a viac minút • Vkladá kruhy do dosky s otvormi • Postaví vežu z dvoch kociek • Začína kresliť na papier hrubou ceruzkou • Napodobňuje viac činností, napr. vybijie bábiku • Ukazuje funkčné využitie predmetov • Sníme veko zo škatule, aby si vybralo schovanú hračku 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračuje v rozvíjaní dlhšieho očného kontaktu s hovoriacim • Rozpráva sa s inými, ako sa mu vyvíja vyjadrovací jazyk • Hrá sa pútavé hry • Zapája ľudí do hry, počas hry im ukazuje veci, napr. topánky alebo šaty • Začína chápať otázky typu „kto“, „čo“

16 až 18 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje viac slovných spojení • Identifikuje a spája viac slov s príslušnými predmetmi, napr. hračky, oblečenie • Napodobňuje slová z počutia 	<ul style="list-style-type: none"> • Chápe viac jednoduchých otázok • Začína rozumieť dlhším slovným spojeniam s kľúčovým slovom uprostred vety • Rozvíja si kategorizovanú slovnú zásobu • Rozoznáva viac častí tela • Nájde známy predmet, ktorý nemá v dohľade • Rozumie 50 a viac slov • Identifikuje niektoré časti oblečenia, hračky a jedlá 	<ul style="list-style-type: none"> • Žvatlanie sa stráca • Slovná zásoba sa zvyšuje na 10 a viac zmysluplných slov • Menej používa pohyby – pri komunikácii sa spolieha na reč • Napodobňuje počuté slová • Pýta si viac 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšuje jednoslovné aproximácie • Najviac používa samohlásky • Stále ešte vyslovuje predné spoluhlásky [p, b, d, m, n, h, w] 	<ul style="list-style-type: none"> • Napodobňuje čarbanie kruhov • Do dosky s otvormi vloží 3 až 6 kolíkov • Vytiahne si obľúbenú hračku spoza prekážky • Zbiera drobné predmety • Obráti fľašku hore dnom, aby dostalo hračku • Ukazuje na obrázky v knižke a začína v nej listovať • Preukazuje trvácnosť predmetov 	<ul style="list-style-type: none"> • Od dospelého si vyžiada predmet alebo pomoc pohybom a zvukmi • Iniciuje hlasovú interakciu • Rado je so známymi ľuďmi • Pred cudzími je opatrnejší • Napodobňuje iné deti

19 až 24 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Sluchová pamäť 2 položiek • Rozoznáva pesničky • Zvláda rôzne slovné spojenia • Rozlišuje medzi opisnými slovnými spojeniami • Sleduje dve usmerenia, napr. <i>Vezmi loptu a ho.</i> • Identifikuje podľa kategórií 	<ul style="list-style-type: none"> • Splní dve žiadosti s jedným predmetom • Vyberie dva známe predmety • Zvláda akčné slovné spojenia • Ukáže na celý rad častí tela, napr. lakeť, líce • Začína rozumieť osobné zámená – mój, ja, ty • Každý deň rozpoznáva nové slová • Zvyšuje sa chápanie – dekóduje jednoduchú syntax • Do 24 mesiacov rozumie 250 - 300 slov 	<ul style="list-style-type: none"> • Príležitostne napodobní 2 - 3 slovné spojenia • Pravidelne používa nové slová • Vyjadrovacia slovná zásoba sa zvyšuje na 30 a viac slov • Pokúša sa rozprávať „rozprávky“ – dlhšie žvatlanie, ak chce niečo porozprávať • Začína používať svoje meno, keď hovorí o sebe • Používa privlastňovacie zámená – moje • Môže sa napríklad opýtať „Kde auto?“ • Do 24 mesiacov môže používať 2 - 3 slovné spojenia s podstatnými menami, niektorými slovesami a niektorými adjektívami 	<ul style="list-style-type: none"> • Približne zvláda slová • Zamieňa si /w/ a /r/ • Používa suprasegmentálne znaky • Používa väčšinu samohlások a dvojhlasok • Spoluhlásky [k, g, t, nk] sa vytrácajú • Spoluhlásky [p, b, m, h, n, d] sa stabilizujú – používa ich na začiatku slov • Často vynecháva spoluhlásky v strede a na konci slov 	<ul style="list-style-type: none"> • Napodobňuje symbolickú hru, napr. domácnosť • Používa jeden predmet ako symbol iného • Do dosky s otvormi vloží trojuholník guľu, kocku • Napodobňuje zvislé údery • Navlečie tri koráliky • Začína trhať papier • Napodobňuje poradie vkladných šálok • V hre začína kategorizovať predmety • Používa naraz dve hračky • Skladá kocky alebo stavia vežu • Poskladá jednouchú skladačku • Aktivuje mechanickú hračku 	<ul style="list-style-type: none"> • Začína byť sebavedomejšie a spoločenskejšie • Iniciuje hru na predstieranie • Reaguje na žiadosti dospelých • Trénuje rozhovor na známe témy ako dospelí • Používa slová • Žiada informácie, napr. Čo je to? • Rozvíja sa rozhovor

25 až 30 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Sluchová pamäť 2 položiek v rôznych jazykových kontextoch • Počúva známe pesničky z pásky • Chápe dlhšie výrazy • Počúva z diaľky 	<ul style="list-style-type: none"> • Začína chápať zložitý jazyk • Zvláda zložitejšie akčné slovné spojenia • Chápe funkcie, napr. Z čoho pijeme? – ukáže • Začína chápať veľkostné rozdiely, napr. veľký alebo malý • Začína chápať predložky, napr. v, na, pod • Zvyšuje sa vnímaná slovná zásoba • Začína chápať pojem množstva, napr. jeden, všetky • Chápe zámená, napr. on, ona, oni, my 	<ul style="list-style-type: none"> • Dôslednejšie používa spojenia 2 - 3 slov • Používa niektoré osobné zámená, napr. ja, ty • Žiada o pomoc dvoma alebo viacerými slovami, napr. umyť ruky • Začína pomenúvať základné farby • Keď hovorí o sebe, používa zámeno ja • Opakuje počítanie 2 čísel • Odpovedá na otázky „kto“, „čo“, napr. Čo je to?, Čo... robí?, Kto? • Recituje prvé básničky a spieva obľúbené pesničky • Rozumie a reaguje na „môžeš“. Používa zápor, napr. nie 	<ul style="list-style-type: none"> • Rado experimentuje so znakmi prózy • Začína správne používať dôraz • Opakuje slová a slovné spojenia • Objavuje nové spoluhlásky [f, y] • Na konci slov používa spoluhlásky, napr. [m, p, b] • Skracuje slová alebo slovné spojenia – často vynecháva stredovú spoluhlásku • Snaží sa prehnane vyslovovať slová • Často sa stáva, že rovnaké slovo vyslovuje rôzne • Šepká 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračuje v symbolickej hre, napr. telefonuje • Ukončuje akcie, napr. zatlieska a vstane • Prímerane používa hračky • Pri hre vykonáva súvisiace činnosti • Obracia listy • Napodobní zvislú a vodorovnú čiaru a kruh • Spáruje rovnaké obrázky a tvary • Spojí dve časti dohromady • Rozumie pojem čísel jedna a dve 	<ul style="list-style-type: none"> • Rado rozpráva, napr. predstiera telefonický rozhovor • Ukončuje akcie, napr. <i>Daj mi päť</i> • Začína sa hrať zároveň s ostatnými deťmi • Počas hrania viac rozpráva • Delí sa o hračky • O pomoc žiada dvoma alebo viacerými slovami • Používa dlhšie výrazy

31 až 36 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Ďalej sa rozširuje sluchová pamäť - 3 položky sluchovej pamäte s rôznymi jazykovými znakmi • Zoradí 2 informácie • Počúva rozprávky z pásky • Sleduje 2 - 3 usmerenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie najbežnejším slovesám • Rozumie a reaguje na zložitejší jazyk a príkazy • Vykona 2 - 3 slovné príkazy v jednej vete • Rozumie niekoľkým predložkám, napr. v, na, pod • Rozširuje sa vývoj pojmov • Rozoznáva časti predmetu • Rozumie časovým pojmom, napr. dnes, včera, zajtra • Rozumie <i>Čo chýba?</i> alebo <i>Čo sem nepatrí?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozoznáva rody • Povie, čo nakreslilo • Na požiadanie povie svoje celé meno a priezvisko • Spomína na nedávne zážitky • Konverzuje v jednoduchých vetách s 3 - 4 slovami • Začína používať zložitejší jazyk • Používa otázky ako kto, čo, kde, prečo • Používa zámená, napr. on, ona, oni, my, ty, ja • Začína používať množné číslo • Používa prívlastňovacie zámená • Viac používa zápor, napr. nie, nič, nikto • Začína používať a/ preto • Vie pomenovať tri a viac farieb 	<ul style="list-style-type: none"> • Zamieňa si niektoré spoluhlásky, napr. [f] za [th], [w] za [r] • Stredové spoluhlásky sú stále nejasné • Stále viac používa spoluhlásky na konci slov • Objavuje spoluhlásky [l, r, š, s, z, č] • Dobre zaobchádza so samohláskami a dvojhláskami • Niektoré nezdôraznené časti reči vynecháva • Výslovnosť je správnejšia • Často šepká 	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodnejšie sa delí o hračky • Hrá sa zároveň s ostatnými • Začína sa zaujímať o písanie a kreslenie • Začína fantazírovať • Spáruje šesť farebných kariet • Triedi a kategorizuje, napr. kocky a kolíky • Pomenuje predmet, keď vidí jeho časť na obrázku • Pridá na kresbu dve chýbajúce časti tela • Zaujíma sa ako a prečo veci fungujú • Pospája 2 - 3 kúsky skladačky • Napodobní kresbu kríža 	<ul style="list-style-type: none"> • Strieda sa a delí sa • Recituje básničky • Spieva - niekedy zmení koniec • Zapája sa do presvedčacích činností • Začína si pýtať dovoľenie • Vyjadruje pocity • Iniciuje rozhovor • Používa otázky pre množstvo dôvodov, napr. žiada o informácie

37 až 42 mesiacov

Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> • Sluchová pamäť sa zvyšuje na 5 položiek • Zoradí 3 a viac informácií • Prerozpráva krátky príbeh • Sleduje 3 usmerenia • Spracúva zložitejšie vetné konštrukcie • Sleduje vetu so 6 slovami 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokáže počúvať 10 - 15 minútovú rozprávku • Chápe zvyšujúcu sa zložitosť jazyka • Chápe ťažšie pojmy, napr. kvalitu, textúru, množstvo • Chápe pojem deň a noc, napr. rozlišuje denné a nočné činnosti • Sleduje usmerenia s pojmami prázdne alebo plné, rovnaké alebo iné • Chápe predložky miesta, napr. vedľa • Začína rozumieť porovnaniam, napr. som vyšší ako ty. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie približne 900 slov • Vedie rozhovory, pričom používa mnoho správnych gramatických konštrukcií (množné číslo, prívlastňovacie zámená, predložky, adjektíva) • Používa otázky typu „kedy“ a „koľko“ • Používa takže/pretože • Odovzdá správu • Opíše, aké predmety možno použiť na • Začína odpovedať na otázky typu „čo ak?“ • Odpovedá na otázku Čo chýba? • Identifikuje, čo kam nepatrí, a odpovedá na otázku Prečo? • Pokúša sa odpovedať na otázky riešenia problému, napr. Čo ak? 	<ul style="list-style-type: none"> • Používa asi 500 zrozumiteľných slov • Používa niektoré slová s dvomi po sebe nasledujúcimi spoluhláskami, napr. [mp, pt, br, dr, gr, sm] • Objavuje spoluhlásky [j, v, th] • Ešte stále si zamieňa niektoré spoluhlásky, napr. [gw] za [gr], ak nasledujú za sebou 	<ul style="list-style-type: none"> • Výslovnosť slov je čím ďalej tým stabilnejšia • Začína korešpondovať jedna k jednej • Sleduje usmerenia s použitím pojmov ako prázdne, plné, rovnaké, rôzne • Rozvíja ťažšie pojmy, napr. kvalitu, kvantitu, textúru • Porovnáva predmety • Začína riešiť jednoduché problémy • Rozvíja sa predstavivosť 	<ul style="list-style-type: none"> • Strieda sa • Primeranejšie sa hrá s inými deťmi • Ukazuje pochopenie pocitov alebo potrieb iných • Vedie jednoduchú konverzáciu • Iniciuje rozhovor • Rado hrá úlohy

43 až 48 mesiacov

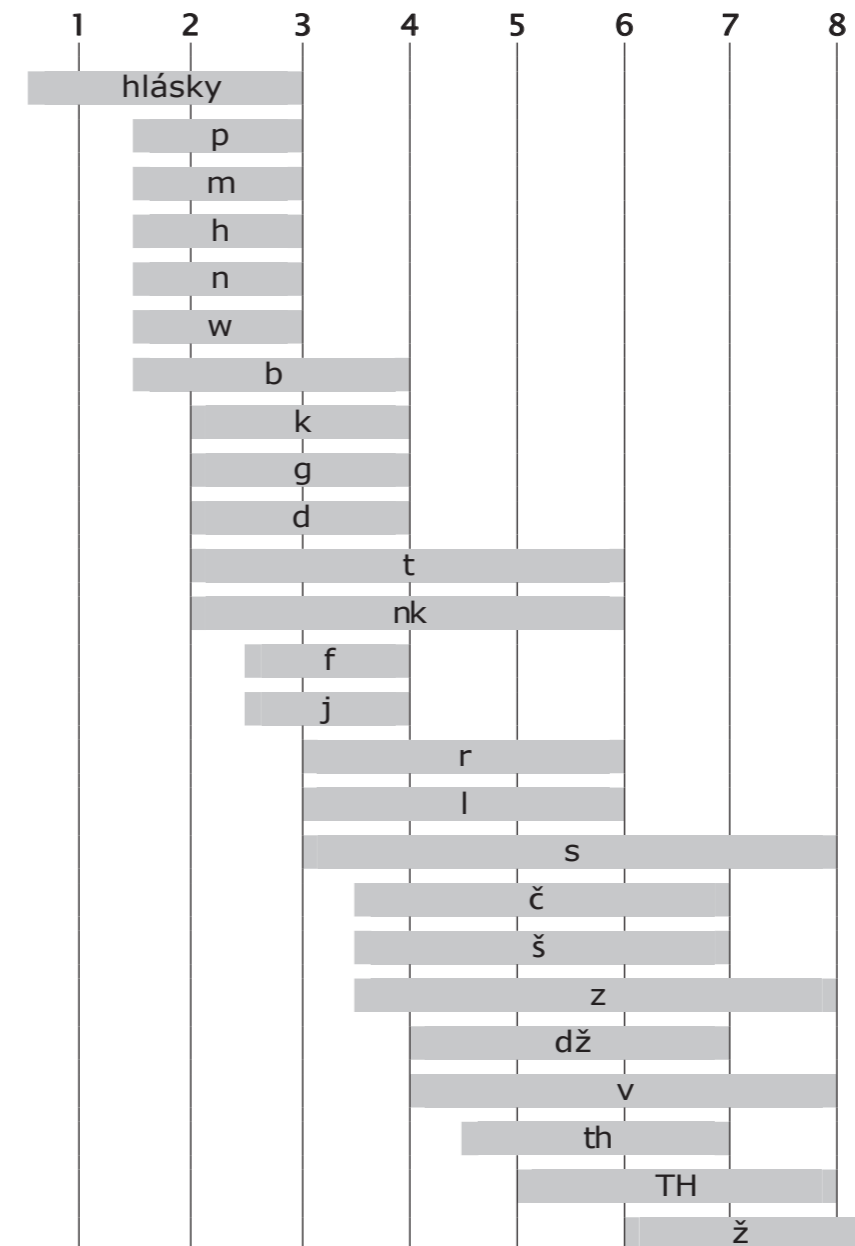
Počúvanie (sluch)	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie sa jazykom	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia (pragmatická)
<ul style="list-style-type: none"> Spracúva dlhšie a zložitejšie jazykové konštrukcie, napr. <i>Vieš nájsť niečo, čo žije na strome, má perie a žltú hrud?</i> Sleduje usmernenia s ťažšími pojmami, napr. <i>Polož hrubý mokrý štvorec za prázdny džbán.</i> Podrobne prerozpráva dlhší príbeh - 5 a viac viet Sleduje vetu s 8 slovami 	<ul style="list-style-type: none"> Pokračuje v rozširovaní slovnej zásoby Rozumie jednotnému a množnému číslu Chápe rozdiel medzi minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou Odpovedá na konečné slovné analógie Identifikuje chýbajúce predmety Chápe rozdiel medzi dňom, ráno, popoludní a nocou Porovnáva rýchlosť a hmotnosť Rozumie 1500 - 2000 slov 	<ul style="list-style-type: none"> Používa zámená jeho, jej, ich Dôslednejšie používa množné číslo - nepravidelné a pravidelné Hovorí o obrázkoch a rozprávkových knižkách Používa dômyselnejšiu hru na predstavivosť Používa zápory a niektoré modálne slovesá, napr. <i>ne-mal by si, nebudeš, nemôžeš</i> Používa prirovnania Vytvára hypotézy Rozvíja sa nárečové vyjadrovanie Používa otázky <i>Koľko? a Ako?</i> Používa 800 - 1500 slov Používa zložitejšie jazykové konštrukcie Spontánne vyjadrenia sú väčšinou gramaticky správne 	<ul style="list-style-type: none"> Znižuje sa počet vynechaných a zamenených hlások Má zafixovanú väčšinu spoluhlások Viac kombinácií spoluhlások sa objavuje na začiatku a konci slov Tempo a rytmus sú normálne Používa primeranú úroveň hlasitosti Používa primeranú intonáciu Pozri sprievodný graf Zvuky reči na s. 43. 	<ul style="list-style-type: none"> Kreslí jednoduché predmety Chápe pojem času, napr. <i>dnes, zajtra, včera, ráno, popoludní, v noci</i> Povie, koľko má prstov na rukách a na nohách Priradí predmet k povolaniu, napríklad <i>teplomer = doktor</i> Pokračuje rozvoj predstavivosti Zvyšuje sa sústredenosť Kopíruje jednoduché kresby Spáruje vzory Vytvára hypotézy 	<ul style="list-style-type: none"> Zvyšuje sa sebavedomie a hrdosť Vie si vypýtať veci, napr. od predavačky v obchode Vhodne používa intonáciu Iniciuje rozhovor Prispôsobuje sa zmenám témy Používa rôzny jazyk na rôzny komunikačný cieľ, napr. na získanie informácií, poskytovanie informácií, vyjadrenie potrieb alebo pocitov, na vyjednávanie

Zvuky reči*

Zvuk

hlásky	
p	papa
m	mama
h	hajá
n	nie
w	water
b	bábo
k	kaša
g	guľa
d	dá
t	tato
nk	cink
f	fajka
j	Jano
r	ruka
l	lev
s	sám
č	čaká
š	šumí
z	zebra
dž	džbán
v	voda
th	think
TH	those
ž	žiža

Dosiahnutý vek (roky)

* Typický priemerný horný vekový limit produkcie spoluhlások

PodĎakovanie
Zdroj: Estabrooks, W. (1998) Cochlear Implant for Kids, © 1998 Warren Estabrooks and The Alexander Graham Bell Association of the Deaf. Inc. Reprinted by Permission.

Integrovaná stupnica vývoja – kontrolný formulár

Tento formulár sa používa spolu s Integrovanou stupnicou vývoja (Počúvať, učiť sa a hovoriť - Cochlear 2005).

Ako sa používa kontrolný formulár ISV:

1. V hlavičke formulára vyplňte meno a údaje dieťaťa.
2. Zaznamenávajúte pokrok dieťaťa s odkazom na Integrovanú stupnicu vývoja.
3. Do stĺpca vľavo sa zaznamenáva sluchový vek dieťaťa (SV), t. j. pokrok vo vývoji dieťaťa od prvého prístupu k efektívnemu zvuku – zavedenia sluchovej pomôcky alebo zapnutia implantátu spoločnosti Cochlear.
4. V hlavičke tabuľky je uvedených šesť sledovaných kľúčových oblastí vývoja:
 - sluch alebo počúvanie
 - vnímanie jazyka: čomu dieťa rozumie
 - vyjadrovanie sa jazykom: čo dieťa hovorí
 - reč: ako dieťa hovorí
 - poznávanie: procesy myslenia.
 - komunikácia: spoločenská interakcia s ostatnými (pragmatická)
5. Pre každé štádium sluchového veku (SV) sú dve bunky.

(+) objavujúce sa zručnosti alebo ciele. To znamená, že dieťa si v tomto štádiu začína rozvíjať zručnosti, ale ešte ich nedosahuje v plnej miere. Ďalej sú tu ciele, na ktorých pracuje rodič s terapeutom.

(√) dosiahnuté zručnosti alebo ciele. To znamená, že dieťa vykazuje konkrétne zručnosti daného štádia SV v spontánnom jazyku a interakciách doma, s rodičmi, rôznymi rodinnými príslušníkmi a neskôr s priateľmi.

V každom zo šiestich stĺpcov: v správnom riadku vyznačte dátum začiatku v stĺpci (+) a neskôr dátum dosiahnutia v stĺpci (√).

Pre jasnejšie vizuálne zobrazenie pokroku vo vývoji dieťaťa môžete bunky aj vyfarbiť príslušnými farbami, tak ako vrchný riadok. Kľúčovými informáciami sú však dátum začiatku a dátum dosiahnutia zručnosti.

6. Stĺpec ChV

V každom štádiu SV zaznamenajte ChV (chronologický vek) do stĺpca ChV. Toto je dôležitá informácia na dôsledné sledovanie medzery medzi SV a ChV. Očakáva sa, že tá sa bude časom znižovať.

Všeobecne sa od dieťaťa vo veku do 12 mesiacov s diagnostikovanou poruchou sluchu po programe získavania sluchových návykov očakáva, že do školského veku môže dosiahnuť primeranú úroveň počúvania a hovoreného jazyka ..."za predpokladu, že žije v stimulačnom jazykovom prostredí, ktoré je zamerané na učenie počúvaním". (Počúvať, učiť sa a hovoriť, s. 13, Teória sluchových návykov).

Očakávania sú iné u detí, ktoré majú aj iné problémy.

Odporúča sa pravidelne monitorovať pokrok dieťaťa. Tento formulár poskytuje dobrý prehľad o pokroku v šiestich kľúčových oblastiach vývoja vo vzťahu k sluchovému veku (SV) a chronologickému veku (ChV).

Integrovaná stupnica vývoja – kontrolný formulár

MENO:

Dátum narodenia:

Dátum registrácie v programe:

SV v mesiacoch	ChV	Počúvanie	Vnímanie jazyka	Vyjadrovanie v jazyku	Reč	Poznávanie	Sociálna komunikácia
43 - 48		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
37 - 42		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
31 - 36		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
25 - 30		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
19 - 24		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
16 - 18		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
13 - 15		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
10 - 12		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
7 - 9		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
4 - 6		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+
0 - 3		√	√	√	√	√	√
		+	+	+	+	+	+

Počuť teraz. A navždy

Ako globálny líder v riešeníach porúch sluchu, spoločnosť Cochlear je zameraná na poskytnutie daru sluchu ľuďom na celom svete. Svojimi sluchovými riešeniami spoločnosť Cochlear znova spojila viac ako 180 000 ľudí s rodinami, priateľmi a spoločenstvami vo viac ako 100 krajinách.

Popri najväčšej investícii odvetvia so výskumu a vývoja sme partnerom vedúcich medzinárodných výskumných pracovníkov a odborníkov na sluch, ktorí zabezpečujú naše popredné miesto v oblasti vedy o sluchu.

U sluchovo postihnutých, ktorí dostali niektoré zo sluchových riešení spoločnosti Cochlear, sa zaväzujeme, že po zvyšok svojho života budú Počuť teraz. A navždy

Cochlear AG, European Headquarters

Peter Merian-Weg 4
CH - 4052 Basel, Švajčiarsko
Tel: +41 61 205 0404
Fax: +41 61 205 0405

www.cochlear.com

Translation of Integrated Scales of Development from Listen Learn and Talk

Jan2010 - Slovak